Magiczny Kraków

Pamięć zapisana w fotografii – wystawa młodzieży w Muzeum KL Plaszow

2026-05-15

14 maja o godz. 16.00 w plenerowej przestrzeni Muzeum KL Plaszow odbył się wernisaż wystawy „Pamięć/Zachor. Lektura pustych miejsc”. Celem wydarzenia była refleksja nad nieobecnością oraz pamięcią o społecznościach żydowskich, które przez wieki współtworzyły krajobraz miast i miasteczek południowej Polski.

– Wystawa prezentuje fotografie dokumentujące puste, zapomniane lub przekształcone miejsca po dawnych synagogach, cmentarzach i innych żydowskich przestrzeniach życia religijnego oraz społecznego. Jest ona naturalną kontynuacją działań rozpoczętych w Żydowskim Muzeum Galicja i rozwija podjęty tam dialog o pamięci, tożsamości i odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe – mówi autorka i koordynatorka projektu Justyna Zarzecka. Projekt powstał pod opieką artystyczną Artura Brockiego, Soni Knapczyk-Tomalki i Adama Wiatrowskiego.

Punktem wyjścia dla młodych artystów z Liceum Sztuk Plastycznych CosinusYoung Art z Krakowa i Katowic było pytanie: jak sfotografować coś, czego nie ma? Uczniowie nie szukali jednoznacznych odpowiedzi, lecz podjęli próbę uchwycenia śladów nieobecności poprzez obrazy współczesnych przestrzeni. W ich pracach miasto jawi się jako palimpsest – miejsce, w którym kolejne warstwy historii przenikają się i zacierają. Wśród fotografowanych lokalizacji znalazły się m.in.: Krzeszowice, Chrzanów, Wieliczka, Bochnia, Kalwaria Zebrzydowska, Myślenice czy Andrychów. Uczniowie z Katowic skupili się na metaforze i symbolice przestrzeni, natomiast młodzież z Krakowa podjęła próbę bardziej dokumentalnego zapisu, rejestrując konkretne obiekty i ich obecny stan.

Projekt „Ślady niepamięci” jest nie tylko przedsięwzięciem artystycznym, ale również ważnym doświadczeniem edukacyjnym i społecznym. Uczy uważności, krytycznego patrzenia oraz odpowiedzialności za pamięć historyczną. Fotografie nie dają prostych odpowiedzi, lecz prowokują do zadawania pytań o granice pamięci, o sens zachowywania materialnych śladów przeszłości oraz o rolę współczesnych społeczeństw w ich ochronie.

Wernisaż wystawy odbył się w szczególnym miejscu – przestrzeni Muzeum KL Plaszow, które samo w sobie stanowi symbol pamięci i refleksji nad historią Wydarzenie wpisuje się w obchody Pamięć/Zachor, upamiętniające ofiary niemieckiego nazistowskiego obozu KL Plaszow, nadając projektowi dodatkowy, głęboki kontekst.

Projekt angażował łącznie siedemnaścioro młodych artystów, którzy poprzez swoje prace oddają głos pokoleniu mierzącemu się z trudnym dziedzictwem historii.